

UCHWAŁA NR
ZGROMADZENIA GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII

z dnia 2021 r.

w sprawie wyrażenia woli podjęcia działań zmierzających do objęcia roli lidera konsorcjum projektowego, koordynatora oraz wdrażającego na obszarze Związku Projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii” w ramach Programu European Local Energy Assistance (ELENA), finansowanego ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego

Na podstawie art. 20 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1277) oraz § 11 ust. 2 Statutu Związku Metropolitalnego „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia”, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr V/1/2018 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 16 lutego 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2018 r. poz. 1207), na wniosek Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

uchwala się, co następuje:

§ 1. Wyraża się wolę podjęcia działań zmierzających do objęcia roli lidera konsorcjum projektowego, koordynatora oraz wdrażającego na obszarze Związku Projekt pn. „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii” w ramach Programu European Local Energy Assistance (ELENA), finansowanego ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

§ 2. W skład konsorcjum projektowego, zgodnie z wyrażaną uchwałą wolą, mają wejść następujące gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii:

- 1) Będzin,
- 2) Bieruń,
- 3) Bytom,
- 4) Czeladź,
- 5) Chorzów,
- 6) Gierałtówice,
- 7) Katowice,
- 8) Piekary Śląskie,
- 9) Pyskowice,
- 10) Radzionków,
- 11) Rudziniec,
- 12) Siewierz,
- 13) Świerklaniec,
- 14) Tarnowskie Góry,
- 15) Tychy,
- 16) Wojkowice,
- 17) Zbrosławice

– a także inne gminy, które wyrażą wolę udziału w konsorcjum projektowym i spełnią odpowiednie wymagania.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Jakość powietrza na terenie GZM jest najgorsza w skali kraju i charakteryzuje się najwyższymi maksymalnymi stężeniami dobowymi pyłów zawieszonych, a dorównuje jej tylko część woj. małopolskiego (źródło: Ocena jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2019, GIOŚ, Warszawa 2020). Kluczową przyczyną złego stanu powietrza jest emisja komunalno-bytowa, na którą składa się niska emisja pochodząca ze spalania paliw stałych w nieefektywnych źródłach ciepła. Udział tej emisji pośród wszystkich przyczyn zanieczyszczenia powietrza jest zdecydowanie dominujący. Jak pokazują badania, emisja komunalno-bytowa jest źródłem 96,2% B(a)P oraz pyłów zawieszonych: 76,9% PM_{2,5} i 64,2% PM₁₀. Dla porównania emisja przemysłowa jest źródłem odpowiednio: 3,6% B(a)P, 14,4% PM_{2,5} i 16,3% PM₁₀ (źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ, Katowice 2020).

Program ELENA (European Local Energy Assistance) oparty na umowie pomiędzy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym a Komisją Europejską, zarządzany przez Europejski Bank Inwestycyjny (dalej też: EBI), a finansowany z budżetu Programu HORYZONT 2020 jest częścią szerszych działań Komisji Europejskiej mających na celu realizację zadań Unii Europejskiej w zakresie polityki klimatycznej i energetycznej oraz poprawy jakości powietrza. Program ten jest instrumentem wsparcia obejmującym pomoc techniczną, merytoryczną i doradcą dla inwestycji podejmowanych na poziomie gmin w zakresie termomodernizacji oraz wymiany źródeł ogrzewania w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych.

Ze względu na wymogi wartościowe projektu ze strony EBI, umowę o dofinansowanie może podpisać tylko jeden podmiot. Wobec powyższego Górnśląsko-Zagłębiowska Metropolia może pełnić rolę koordynatora projektu.

W ramach programu gminy członkowskie Górnśląsko – Zagłębiowskiej Metropolii, zwanej dalej „GZM”, otrzymają wsparcie w zakresie doradztwa, wykonywania oraz przygotowania opracowań technicznych (w tym projektowych), a następnie pomoc przy przygotowaniu wniosków aplikacyjnych o środki finansowe na realizację inwestycji oraz wsparcie techniczne już przy ich realizacji.

Zgodnie z opracowanym przez Departament Infrastruktury i Środowiska Urzędu Metropolitalnego Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii modelem realizacyjnym Projektu, uczestnikami będą: GZM, zainteresowane gminy członkowskie, doradca techniczny, kierownik projektu, pracownik merytoryczny.

GZM będzie pełniła funkcję nadrzędnego koordynatora programu (Lidera Konsorcjum) i będzie integrować mniejsze projekty (w gminach) w większe, tak aby uzyskać wsparcie techniczne ze strony programu ELENA. W ramach projektu pomiędzy stronami będą zawierane: umowa ramowa (jedna wspólna dla wszystkich uczestników) oraz umowy wykonawcze pomiędzy GZM a każdą gminą indywidualnie.

Do zadań doradcy technicznego (zespół zewnętrznych ekspertów z różnych dziedzin) będzie należeć nadzór merytoryczny nad prawidłowością oraz kompletnością przygotowanej dokumentacji technicznej, rozstrzygnięcie sporów na tle technicznym.

Rolą gmin jako Beneficjenta końcowego będzie zobowiązanie się do przeprowadzenia inwestycji w postaci termomodernizacji zadeklarowanych przez siebie budynków. Lista budynków stanowić będzie załącznik do Umowy wykonawczej zawieranej osobno z każdą z gmin. Przekazywanie materiałów potrzebnych do prawidłowego zrealizowania Programu, pomoc w uzyskaniu niezbędnych decyzji administracyjnych dla przygotowanych dokumentacji technicznych.

Rolą kierownika projektu i pracownika merytorycznego będzie zarządzanie bieżącymi działaniami administracyjnymi oraz finansowymi projektu a także komunikacja z EBI. Kierownik wraz z osobą merytoryczną nadzorować będą proces planowania w projekcie, postęp prac projektowych, dostarczać wyniki projektu, a także wypełniać obowiązek raportowania i rozliczania projektu przed EBI.

Projekt został ujęty w Programie Działań Strategicznych Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022 w ramach działania nr 7 pn.: „Opracowanie i wdrożenie metropolitalnego programu poprawy jakości powietrza”. Założenia Projektu są zgodne z Polityką Energetyczną Polski do 2040 r., co oznacza, że w ramach Projektu nie będzie dotowana wymiana źródeł ciepła na kotły węglowe (PEP 2040 przewiduje całkowite odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 roku).

Dotychczas GZM, za pośrednictwem Departamentu Infrastruktury i Środowiska złożyła wniosek pre-aplikacyjny do EBI, wniosek ten uzyskał pozytywną ocenę w dniu 03.07.2020 r i „otworzył” GZM możliwość składania właściwego wniosku o uzyskanie dofinansowania. Zgodnie z wnioskiem oszacowana

wartość przewidywanego do wykonania wsparcia na rzecz gmin wyniesie 2,6 mln euro, a całkowita wartość zrealizowanych przez docelowych beneficjentów inwestycji w dziedzinie efektywności energetycznej w tkance mieszkaniowej będzie nie mniejsza niż 30 mln euro (wartość zainwestowana w ciągu 3 lat wyniesie około 130 mln zł – wymagana dźwignia programowa 10 na etapie podpisywania umowy). Po uzyskaniu dofinansowania z EBI projekt będzie realizowany na przestrzeni 3 lat, uzyskane dofinansowanie wyniesie 90% kosztów (wkład własny gmin wyniesie 10% kosztów). Obecnie chęć udziału w projekcie wyraziło 17 gmin GZM z budynkami wielorodzinnymi o całkowitej powierzchni wynoszącej 125 283,40 m².

Biorąc pod uwagę powyższe, zasadnym jest przystąpienie przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię do realizacji Programu.